Feiten over de ontstaansgeschiedenis van een streekomroep Oost-Achterhoek

Op **5 juni 2012** sloten de koepelorganisaties VNG (gemeenten) en OLON (lokale omroepen) een convenant. Daarin werd vastgelegd dat de lokale omroepen zouden opschalen tot streekomroepen, die een professionele, journalistieke kern zouden hebben. Lang niet alle van de op dat moment meer dan 300 lokale omroepen stonden achter die gedachte. De OLON kon instemmen, doordat de verenigingstructuur zodanig was dat de omroepen die opn een besluitvormende bijeenkomst niet aanwezig waren, geacht werden voor het voorstel van de streekomroepen te zijn.

Tussen **2012 en 2017** heeft RTV Slingeland een groot aantal gesprekken over samenwerking van omroepen in de Oost-Achterhoek gevoerd, met name met Gelre FM (Oost Gelre), die aanvankelijk ook een uitzendlicentie had voor de gemeente Berkelland. Deze gesprekken hebben een aantal keren geleid tot een bijna-akkoord, maar telkens bleek Gelre FM bij nader inzien daarmee niet in te stemmen, maar kwam met extra eisen. In de periode 2012-2017 is ook een aantal malen met Aladna (Aalten) gesproken. Gelre FM heeft destijds ook een poging gedaan de licentie voor Aalten te verkrijgen, overigens zonder succes. Ook in deze periode is gewerkt aan een samenwerkingsverband van lokale omroepen in de gemeenten Aalten, Bronckhorst, Lochem, Oost Gelre en Winterswijk, maar dit initiatief(ANN) is beëindigd omdat de gebiedsindeling tegen de achtergrond van de landelijke plannen niet logisch was.

Op **13 november 2018** werd het landelijke convenant van 2012 geactualiseerd. Ondertekenende partijen waren VNG en NLPO, de opvolger van de OLON, De NLPO was echter geen vereniging, maar een stichting. Er lag dus geen met de aangesloten omroepen gedeeld besluit over de actualisering van het plan streekomroepen ten grondslag aan dit vernieuwde convenant.

In **2019** zijn er gesprekken gevoerd tussen Gelre FM, AFM (Aladna) en RTV Slingeland. Aanleiding daartoe was de inmiddels politiek gewenste opschaling van de lokale omroepen tot één streekomroep voor de hele Achterhoek. Regio8, werkzaam in Doetinchem, Oude IJsselstreek en Montferland zou de kern van die streekomroep zijn. AFM, Gelre FM en RTV Slingeland waren van mening dat de hele Achterhoek een te groot werkterrein voor een streekomroep zou zijn, in de oren en ogen van luisteraars, kijkers en adverteerders. De drie omroepen meenden dat de Oost-Achterhoek een goede schaal zou zijn en dat de gemeenten Aalten, Berkelland, Oost Gelre en Winterswijk zouden voldoen aan de vijf eisen die aan een streekomroep worden gesteld, namelijk:

- een gebied met ten minste 100.000 inwoners;

- een sociaal, cultureel, economisch en geografisch samenhangend gebied;

- voldoen aan het LTMA, werkdagelijks nieuws op radio, tv, internet en via sociale media;

- een onafhankelijke, financieel gezonde organisatie met een duidelijke structuur;

- een omroep met een professionele, onafhankelijke journalistieke kern.

De betreffende gemeentebesturen hebben zich hieraan bgeconformeerd.

In de loop van 2019 werd duidelijk dat er mogelijk nog meer eisen aan de streekomroep gesteld zouden worden, omroepen zouden een keurmerk moeten verkrijgen op basis van een puntensysteem. Die punten zouden worden toegekend op basis van een groot aantal criteria, zoals uitzenduren radio en televisie, activiteit op sociale media en internet, samenwerking met plaatselijke (culturele) instellingen, totaal 20 gedetailleerd omschreven voorwaarden. Omroepen die niet zouden voldoen aan de eisen van het keurmerk zouden niet in aanmerking komen voor (extra) rijksgeld, nodig voor de financiering van met name de professionele journalistieke kern.

Op **26 april 2021** werd Berkelland Lokaal aangewezen als de officiële lokale omroep voor de gemeente Berkelland. De initiatiefnemers van die omroep werden ondersteund door Regio8 en

Berkelland Lokaal ging een innig samenwerkingsverband aan met Regio8. Daarmee werd het initiatief om te komen tot een streekomroep Oost Achterhoek voor vier gemeenten doorkruist. Regio8 en Ideaal FM gingen een zodanig samenwerkingsverband aan dat ze na de letter van het convenant één streekomroep vormen.

De samenwerking van AFM, Gelre FM en RTV Slingeland werd op **1 juni 2022** geconcretiseerd in de streekomroep voor de Oost Achterhoek onder de naam 1Achterhoek. Al snel bleek er een verschil van inzicht over de uitwerking van de globale afspraken die bij de start van 1Achterhoek waren gemaakt.

- RTV Slingeland had op dat moment geen eigen reclame-acquisiteur, waardoor vrijwel geen reclame-inkomsten, behalve een 13%-fee (nog geen € 200,-- per maand), naar RTV Slingeland ging;

- hoewel beide andere omroepen geen tv maakten en RTV Slingeland volgens afspraak wel items op tv uit de kernen Aalten, Lichtenvoorde en Groenlo bracht, waren AFM en Gelre FM niet bereid evenredig aan de kosten van het maken van tv bij te dragen. Evenmin leverden ze menskracht in de vorm van een verslaggever en een camaraman, hoewel dat afgesproken was.

- de inkomsten van commercials op tv werden niet ingezet om mede de tv-kosten te dekken;

- potentiële adverteerders gaven aan niet op 1Achterhoek te willen adverteren, wel op TV Slingeland;

- RTV Slingeland zou zich moeten houden aan het radio-format van 1Achterhoek, waardoor de lokale kleuring in de avond- en weekuren zou gaan verdwijnen en een groot deel van de vrijwilligers geen plaats meer zouden krijgen in de programmering. Met name Gelre FM verzette zich tegen informatieve programma's in de avond- en weekeindeprogrammering.

Begin **februari 2023** maakte RTV Slingeland aan beide omroep partners en aan de gemeente Winterswijk duidelijk het samenwerkingsverband te willen verlaten. Toen was ook duidelijk dat de reserves van RTV Slingeland in 2022 in feite waren verbruikt vooral als gevolg van het feit dat RTV Slingeland de tv-kosten grotendeels zelf moest dragen, terwijl de reclame-inkomsten naar 1Achterhoek gingen. Voor 2023 dreigde een negatief resultaat van € 11.000,--, hetgeen feitelijk een faillissement zou betekenen.

Op aandringen van met name de gemeente Winterswijk is er een mediation-traject onder leiding van de externe adviseur Jan Bart Wilschut gestart. Daarin bleek dat AFM en Gelre FM niet tegemoet wilden komen aan de bezwaarpunten van RTV Slingeland, waarop RTV Slingeland het besluit nam op **1 mei 2023** het samenwerkingsverband te verlaten. Daarmee verviel ook de additionele financering van de gemeente Winterswijk ten behoeve van de vorming van de streekomroep.

Vanaf 1 januari 2022 ontving RTV Slingeland namelijk twee bedragen beide € 18.250,-- groot. Het ene deel was bedoeld voor de financiering van de eigen faciliteiten van RTV Slingeland, het andere deel, dat rechtstreeks naar 1Achterhoek ging, voor de streekomroep. In 2023 heeft RTV Slingeland van het tweede bedrag een derde, dus ruim € 6.000,-- (eerste vier maanden) ontvangen. Ook dat bedrag is rechtstreeks overgemaakt aan 1Achterhoek. Omdat RTV Slingeland direct na 1 mei 2023 gesprekken is gestart met Regio8 in Ulft over een samenwerking leidend tot een streekomroep-verband, meent RTV Slingeland dat de gemeente Winterswijk de resterende additionele financiering van ruim € 12.000,-- voor dat doel (streekomroep) beschikbaar zou moeten stellen.

Vanaf **begin2023** is een denktank bestaande uit bestuursleden, leden van de PBO (programmabepalende beleidsorgaan) en medewerkers van radio, techniek en tv bezig met het uitzetten van beleid en acties die het voortbestaan van RTV Slingeland moeten garanderen en de weg naar samenwerking binnen een streekomroep mogelijk moeten maken. Daartoe is intensief contact en overleg met Rgio8. De eerste acties zijn gericht op een redactionele samenwerking in de nieuwsvoorziening, met inzet van 0,2 – 0,5 fte professionele journalistieke kracht in Winterswijk. Daarvoor is echter ten minste het behoud van de additionele financiering voorwaarde, hoewel Regio8 op een hoger gedrag mikt.